

การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Knowledge Management for Upgrading Pineapple Products throughout

Value Chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups

in Prachuap Khiri Khan Province

วิภาวณี เผือกบัวขาว*

Wipavane Phuekbuakhoa

กฤษณ์ ไชยวงศ์**

Krit Chaiwong

บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย***

Bundidpong Srimnuay

Received : June 26, 2024

Revised : August 8, 2024

Accepted : August 16, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) ประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มการจัดการความรู้ จำนวน 100 คน และกลุ่มนำผลสำเร็จของงานไปใช้ประโยชน์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมินคู่มือ

*อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Lecturer in Public Administration Division, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi

Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: wipavane.phu@mail.pbru.ac.th

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Lecturer in Information and Communication Engineering Division, Faculty of Engineering and Industrial

Technology, Phetchaburi Rajabhat University

***อาจารย์พิเศษประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และนักวิจัยปฏิบัติการ สถาบันวิจัยและส่งเสริม

ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Special Lecturer in Faculty of Engineering Information and Communication Engineering Division,

Faculty of Engineering and Industrial Technology, and Operational Researchers in Institute for

the Research and Promotion of Arts and Cultures, Phetchaburi Rajabhat University

วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1.1) การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรด เพื่อส่งเสริมเกษตรกรได้มีความรู้แบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม 1.2) การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการผลิต และเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการและกลไกทางการตลาด 1.3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้ พัฒนาต่อยอดจากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่ และมีรายได้เพิ่มขึ้น และ 2) ผลการประเมินคู่มือการจัดการความรู้ โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจในคู่มืออยู่ในระดับมาก และผลการนำคู่มือการจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ / การยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรด / ห่วงโซ่คุณค่า / วิสาหกิจชุมชน / การแปรรูปสับปะรด

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) create the knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province, and 2) evaluate the knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. The sample group used in the research was the group 100 persons for knowledge management, and the group of 5 persons using the success result of the work. The research tools used were a questionnaire and a manual evaluation form. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, content analysis. The research results were as follows: 1) the creation of a knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain, which included content about: 1.1) the knowledge management for growing organic pineapple for could be used for encouraging an individual pineapple grower and a group to have knowledge, 1.2) the managing fresh pineapple selling for using in production planning and harvesting the products to meet the needs and the marketing mechanism system, and 1.3) the development of pineapple products manual for promoting people to have knowledge by development from old careers to create new careers, and create additional income, and 2) the knowledge management manual evaluation results were overall at the high level, and the knowledge management manual implementation results were overall at a high level.

Keywords : Knowledge Management / Pineapple Product Upgrade / Value Chain / Pineapple Processing Community Enterprise / Pineapple Processing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประชากรประกอบอาชีพชาวไร่สับปะรดเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนาสินค้าจากผลิตภัณฑ์สับปะรดเป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านการผลิตและแปรรูป สับปะรด มะพร้าว และสินค้าเกษตรสู่ตลาดโลก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดใน ประเทศไทย มีพื้นที่รวมกว่า 402,905 ไร่ และยังเป็นแหล่งแปรรูปสับปะรดเพื่อการบริโภคและส่งออกที่ใหญ่ ที่สุดของโลก สร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ 20,000 ล้านบาท จนถูกเรียกว่าเป็นเมืองหลวงสับปะรด (Prachuap Khiri Khan Province, 2022) ซึ่งต้นทุนการผลิตสับปะรดนั้นมีราคา กิโลกรัมละ 3.60 บาท ทำให้เกิดผลกระทบ เนื่องจากในระยะเวลาเดียวกันนั้น มีรายงานจากแหล่งข้อมูลพบว่า (Matichonweekly, 2018) “เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม นายสุรรัตน์ มูรินทร์วงศ์ นายกสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย ในฐานะรองประธานสภาเกษตรกร จ.ประจวบคีรีขันธ์ เปิดเผยว่า จากสถานการณ์ราคาสับปะรดมีราคาตกต่ำเหลือเพียงกิโลกรัม (กก.) ละ 2.20-2.40 บาท ขณะที่โรงงานสับปะรดกระป๋องเพื่อการส่งออกปรับขึ้น กก.ละ 2.80 บาท จากเดิมราคา 5-6 บาท ทำให้การผลิตไม่คุ้มกับต้นทุนที่ กก.ละ 4.60 บาท (จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561 เฉลี่ย กิโลกรัมละ 3.76 มีค่าใกล้เคียงกัน) ส่งผลให้เกษตรกรชาวไร่สับปะรดได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก หลังราคา ตกต่อเนื่องนานกว่า 6 เดือน เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดในประเทศ นอกจากนั้น ช่วงกลางเดือนพฤษภาคมจะมีผลผลิตออกมาเพิ่ม ทำให้ราคาลดลงอีก ประกอบกับโรงงานรับซื้อ อ้างว่ามีปัญหาจากการผลิตเพื่อส่งออกและเงินบาทแข็งค่า ทำให้มีผลกระทบเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน” จากปัญหาดังกล่าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงได้มีนโยบายการส่งเสริมผลิตผลด้านการเกษตร และจัดทำแผนพัฒนาสับปะรด 5 ปี (2566-2570) เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยมีการจัดตั้ง “มหานครสับปะรดที่ ประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมพื้นที่แหล่งผลิตหลักจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี และการยกย่องกฎหมายการ พัฒนาผลไม้เศรษฐกิจ (สับปะรด ทูเรียน ลำไย ฯลฯ) มีกองทุนพัฒนาผลไม้เป็นกลไกสำคัญเพื่อยกระดับรายได้ ของชาวไร่สับปะรด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสับปะรดตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (The Government Public Relations Department (PRD), 2022)

ดังนั้นเมื่อเกิดผลผลิตมากมาเกินความต้องการของผู้บริโภคทำให้ผลผลิตมีราคาตก และตกต่ำ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงเกิดแนวคิดที่นำสับปะรดที่มีจำนวนมากในพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาแปรรูปเป็นอาหารหลากหลายรูปแบบ ต่อยอดความคิดเดิมที่กลุ่มได้ดำเนินการอยู่แล้ว และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาส่วนร่วมกันโดยผ่านการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้านนิเวศ การไปเป็นแบบอย่างการพึ่งพาตนเอง อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงมีความต้องการที่จะ ให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเข้ามาพัฒนาต่อยอดในการสร้างองค์ความรู้โดยการพัฒนานวัตกรรมเครื่องปอก สับปะรด เครื่องคั้นน้ำสับปะรด และเครื่องทำขนมบับสับปะรดจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ ให้มีขนาดเล็ก กะทัดรัด สามารถพกพาไปใช้งานได้ และสามารถซ่อมบำรุงได้เอง และต้องการให้มีการวิเคราะห์สารปนเปื้อนใน สับปะรดก่อนที่จะถึงผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้เกิดการประหยัดราคาในการจัดซื้ออุปกรณ์ ลดแรงงาน การจ้างงาน

สร้างมาตรฐานของสินค้า และช่องทางการตลาด ซึ่งในการปกปิดเลือกสับปะรดถ้าหากคนในชุมชนมีการจ้างงาน และคนจ้างงานอาจจะปกปิดเลือกสับปะรดหนาเกินไปจะทำให้สูญเสียส่วนเนื้อไป ดังนั้นหากมีเครื่องปกปิดเลือกสับปะรดก็จะทำให้ได้สินค้าที่ได้มาตรฐาน ส่วนเปลือกที่เหลือสามารถนำมาแปรรูปทำแอมโซมโบมีเลน เพื่อย่อยเนื้อสัตว์ได้ (Phueakbuakhao, Phueakbuakhao & Sripradit, 2021)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีการบูรณาการศาสตร์จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะสร้างนวัตกรรมการผลิตอาหารขึ้น โดยมุ่งเน้นในการศึกษาเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เพื่อช่วยให้เกิดการสร้างคุณค่าการผลิตของผลิตภัณฑ์สับปะรด ตั้งแต่ต้นน้ำโดยการจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลางน้ำโดยการจัดการความรู้ในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปลายน้ำโดยการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีทีมนักวิจัยที่มี ศักยภาพ ความพร้อม มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา ทั้งด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และด้านเศรษฐศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ในการจัดการความรู้ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและแปรรูปจากสับปะรดให้เป็นที่ยุทธศาสตร์แพร่หลาย รวมทั้งผลักดันให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจของประเทศที่จะนำส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ส่งผลในการสร้างมูลค่าแก่เศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากเกิดการหมุนเวียน และเติบโตอย่างเข้มแข็ง เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารและเกิดมั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการบูรณาการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ และกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและแปรรูป

ผลิตภัณฑจากสัประดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการยกระดับผลิตภัณฑสัประดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสัประดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย เกษตรอำเภอปราณบุรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม พัฒนาการอำเภอปราณบุรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และประธานบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประจวบคีรีขันธ์ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑสัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อปี และระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑสัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. แบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑสัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินเกี่ยวกับคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑสัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Ritcharoon, 2016) ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-out) กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์หรือเรียกว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น ซึ่งสามารถหาได้จากการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.806

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการปลูกสับปะรดระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน โดยมีวัตถุประสงค์ในการประชุมร่วมกันดังนี้

1.1 เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการผลิตและเพิ่มมูลค่าสับปะรด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณท์สับปะรด

1.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหารวมทั้งร่วมกัน แสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดบนฐานทุนทางปัญญาของท้องถิ่นและนวัตกรรมที่เกิษตรนำมาใช้ในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด

1.3 เพื่อสร้างรายได้จากทุนทางปัญญาบนฐานภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อยกระดับอาชีพและเสริมสร้างศักยภาพ รวมทั้งขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด อีกทั้งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2. สร้างคู่มือการทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า

2. แจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า

3. แจกแบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าให้กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย เกษตรอำเภอปราณบุรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม พัฒนาการอำเภอปราณบุรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และประธานบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประจวบคีรีขันธ์ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จำนวน 5 คน ตรวจสอบและประเมินคู่มือ เพื่อให้ทราบถึงการนำคู่มือหรือผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรด 2) การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด บทที่ 3 การปลูกและการดูแลรักษา บทที่ 4 โรคที่สำคัญและการป้องกันระหว่างปลูกสับปะรด และ บทที่ 5 การเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการปลูกสับปะรดเกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด การปลูกและการดูแลรักษาโรคที่สำคัญและการป้องกันกำจัดระหว่างปลูกสับปะรดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด ซึ่งคู่มือดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดให้มีความรู้ในการผลิตสับปะรดแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มในการพัฒนาวิธีการปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคตได้

2. การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูป สับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 การเก็บเกี่ยวสับปะรด บทที่ 3 การขนส่ง บทที่ 4 การเก็บรักษา และ บทที่ 5 การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อ จำหน่ายผลสด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับสับปะรด การเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษาและการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่าย ผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การผลิตและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคและ ระบบกลไกทางการตลาด

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ได้คู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เนื้อหาประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 สถานการณ์ทาง การตลาด บทที่ 3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บทที่ 4 การตลาดและประชาสัมพันธ์ และ บทที่ 5 การสร้างเครือข่ายสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด สถานการณ์ด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ได้แก่ การทำเครื่องดื่มน้ำสับปะรด การทำสับปะรดกวน การทำไซรป์ สับปะรด การทำพาสสับปะรด เป็นต้น การตลาดและประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนาศูนย์จากอาชีพเดิม สู่การสร้างอาชีพ ใหม่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงผลการประเมินของ กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ดังตารางที่ 1 และผลการประเมินของกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของ งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อ ยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการออกแบบคู่มือ	4.18	0.62	มาก	2
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.26	0.71	มากที่สุด	1
3. ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์	4.17	0.43	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.20	0.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ มีความรู้ความเข้าใจต่อคู่มือโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ

รองลงมาคือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยรวมและรายด้าน

การประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการออกแบบคู่มือ	3.93	0.27	มาก	3
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.28	0.22	มากที่สุด	2
3. ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์	4.40	0.43	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.20	0.27	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีผลการประเมินคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ รองลงมาคือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการออกแบบคู่มือ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสัประดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สัประดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) การจัดการความรู้ในการปลูกสัประด 2) การบริหารจัดการสัประดเพื่อจำหน่ายผลสด และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัประด ผู้วิจัยอภิปรายผลแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1.1 การจัดการความรู้ในการส่งเสริมการปลูกสัประด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการปลูกสัประดเกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกสัประด การปลูกและการดูแลรักษาโรคที่สำคัญและการป้องกันกำจัดระหว่างปลูกสัประดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตสัประด ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสัประดให้มีด้านความรู้ในการผลิตสัประดแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มในการพัฒนาวิธีการปลูกสัประดต่อไปในอนาคตได้ แสดงให้เห็นว่าคู่มือการจัดการความรู้ในการส่งเสริมการปลูกสัประดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสัประดมีความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ ขั้นตอนการปลูกสัประด การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Maral (2001, cited in Poolpipat, 2016) เสนอว่าการจัดการความรู้ประกอบด้วย การกำหนดความรู้ ระบุหรือกำหนดความรู้ที่องค์กรต้องการใช้เพื่อการพัฒนาโดยเป็นความรู้ที่ได้จากภายนอกองค์กร จากนั้นสร้างความรู้ เพื่อให้ได้กลวิธีที่จะใช้ในการแก้ปัญหาและเพื่อการพัฒนาางาน โดยอาจใช้วิธีการระดมความคิดหรือด้วยวิธีการที่หลากหลายที่ได้ความรู้ที่ฝังลึกในคนออกมาให้ได้มากที่สุด แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้บุคลากรในองค์กรได้นำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาหรือ

เพื่อพัฒนางานจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Plerdpring (2019) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ในกระบวนการทางธุรกิจของการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จจนได้รับรางวัลอย่างชัดเจน ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนอีกจำนวนมากได้รับการส่งเสริมให้นำเอาการจัดการความรู้มาใช้ในการจัดการธุรกิจ น่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hintow & Thongyaem (2019) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ศึกษากลุ่มผลิตสินค้า OTOP ผ้าทอบ้านม่วงหอม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่ามีการนำองค์ความรู้ท้องถิ่นเรื่องการทอผ้าลายดอกไปไปถ่ายทอดแก่เยาวชนผ่านเอกสารเผยแพร่ในสถานศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่น และการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผ้าทอมี 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำผ้าทอภายในชุมชน เป็นการถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัวจากแม่สู่ลูกหรือจากเครือญาติ และ (2) การรับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการนำผ้าทอจากภายนอกชุมชน ได้แก่ การอบรมจากส่วนราชการ

1.2 การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด การเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษา และการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การผลิตและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคและระบบกลไกทางการตลาด แสดงให้เห็นว่าคู่มือการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษา และการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Wankhree & Homklin (2015) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือการดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆ ให้ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดัน และกำกับให้ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรการจัดการประเภทต่างๆ สามารถดำเนินไปได้ โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ การเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการและการฝึกฝนให้มีทักษะสูงขึ้นจะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mason, Krasukorn & Jinnarith (2021) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ กรณีศึกษาบ้านทาสี-หนองสำราญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ พบว่า การจัดการอบรมความรู้ด้านแผนควบคุมการผลิตและระบบควบคุมภายใน ผู้บริหารและสมาชิกมีความรู้ด้านการบริหารและด้านการตลาดเพิ่มขึ้น การส่งเสริมและการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ในชุมชน เพิ่มการอบรมการฝึกปฏิบัติการผสมปุ๋ยอินทรีย์และฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ให้ความรู้เรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เพิ่มระบบตรวจสอบมาตรฐานการผลิต ตลอดจนการส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีปราบศัตรูพืช

1.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด สถานการณ์ด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ได้แก่ การทำเครื่องดื่มน้ำสับปะรด การทำสับปะรดกวน การทำไซร์สับปะรด การทำพัสสับปะรด เป็นต้น การตลาดและประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนายอดจากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต แสดงให้เห็นว่าคู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนายอด จากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่ สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Pruckmanee (2015) กล่าวว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นกระบวนการค้นคว้า การคิดวิเคราะห์ การออกแบบ เพื่อให้นำมาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีความใหม่ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจ และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จให้แก่ธุรกิจ โดยผลิตภัณฑ์ใหม่อาจจะเป็นนวัตกรรม การเลียนแบบ การปรับปรุง และการเข้าสู่ตลาดใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Supachaiyawat & Jittichanon (2019) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสระแก้วเพื่อการส่งออก ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชนอันคำนึงถึงความยั่งยืนในการพัฒนาธุรกิจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนออกสู่ตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srikok & Onsamlee (2024) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกมันเบอร์รี่สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตและแปรรูปแปรรูปใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ 9 บ้านนิคม 3 ตั้งอยู่ที่ ต.นิคมสร้างตนเอง อ.เมือง จ.ลพบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มฯ ได้ลงพื้นที่ช่วยเหลือในเรื่ององค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลหม่อนเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกจากผลหม่อนที่ได้รับคะแนนความชอบจากผู้บริโภคอยู่ในระดับชอบมากถึงมากที่สุด โดยมีแนวคิดที่ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปด้วยเครื่องมือไม่ซับซ้อน สามารถทำได้ในครัวเรือน ลงทุนน้อย มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ และไม่ซ้ำใคร เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าจากผลหม่อนสด ทั้งนี้ทางสมาชิกกลุ่มฯ มีการออกบูทเพื่อจำหน่ายสินค้าในงานต่างๆ อยู่เสมอทั้งภายในจังหวัด และต่างจังหวัด ซึ่งหากมีผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจะได้เพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคและทำให้มีรายได้มากขึ้นด้วย

2. การประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่มูลค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีผลการประเมินคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่มูลค่าสามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดและบุคคลทั่วไปให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่มูลค่า สอดคล้องกับ

แนวคิดของ Anunvrapong (2014) ที่พบว่า การรวมกลุ่มกันในการจัดการความรู้สามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปเป็นวิทยากร การศึกษานอกระบบ ถ่ายทอดให้กับชุมชนอื่นที่สนใจ ซึ่งเป็นการแบ่งปันระหว่างชุมชนและสร้างเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rerkaroonthong & Kulchartdilok (2014) ได้ศึกษาเรื่องศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruthamnong & Chotiwan (2022) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเยาวชนเพื่อส่งเสริมการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ กลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อขยายผลการเรียนรู้พบว่า เยาวชนสามารถส่งต่อองค์ความรู้สู่ประชาชนในพื้นที่ผ่านวิธีการบรรยายให้ความรู้ด้วยสัดส่วน เท่ากับ 1:10 ทั้งนี้การประเมินผลการส่งต่อองค์ความรู้พบว่า ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้อง และเชื่อมโยงกันทั้งในส่วนของวิธีการปลูกสับปะรด การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด เพื่อให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่ามากยิ่งขึ้น

2. ควรนำคู่มือการจัดการความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นคลังความรู้ที่สามารถนำพาความรู้จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมาช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดได้อย่างหลากหลาย และสามารถหล่อเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในท้องถิ่น เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด และบุคคลทั่วไปให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การส่งเสริมผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าต่อไป

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำเป็นแนวทางพัฒนาสำหรับภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป

References

- Anunvrapong, A. (2014, July-December). The Product Development Approach of Banghuosueo Community, Samut Prakan Province Following the Sufficiency Economy Philosophy. **Journal of Fine Arts Research and Applied Arts**, 1(2), 126-151. [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. (5 th ed.). New York: Harper Collins.
- Hintow, B., & Thongyaem, Y. (2019, January-March). Knowledge Management on Local Wisdoms: Case Study of OTOP of Ban Muanghorm Textile, Wangthong District, Phitsanulok Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 25(1), 55-64. [In Thai]
- Mason, K., Krasukorn, S., & Jinnarith, I. (2021, July-December). Management of Community Enterprise Groups Producing Organic Fertilizers and Organic Rice; Case Study of Ban Tha Si-Nong Samran, Koh Kaew Sub-district, Selaphum District, Roi Et Province. **Journal of Buddhist Philosophy Evolved**, 5(2), 187-195. [In Thai]
- Matichonweekly. (2018). **Seriously in trouble! Pineapple farmers in Prachuap complain that prices have dropped continuously for 6 months, with the price remaining at 1.50 baht per kilogram**. [Online]. Available: https://www.matichon.co.th/region/news_936761 [2022, May 1]. [In Thai]
- Phueakbuakhao, W., Phueakbuakhao, S., & Sripradit, P. (2021). **Model of Networks for Community Empowerment for Small and Micro Community Enterprise Potential Ban Romthai Sub-district, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province**. Phetchaburi: Phetchaburi Rajabhat University. [In Thai]
- Plerdpring, C. (2019). An Analysis of the Relationship of Knowledge Management in the Factors Contributing to the Success of Community Enterprise Management. **The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Sciences)**, 3(1), 173-185. [In Thai]
- Poolpipat, K. (2016). **Factors Affecting the Success of Knowledge Management in School under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1**. Master of Education Thesis in Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University. [In Thai]
- Prachuap Khiri Khan Province. (2022). **Basic information about Prachuap Khiri Khan Province**. Prachuap Khiri Khan: Strategy and Information Work Group for Provincial Development, Prachuap Khiri Khan City Hall. [In Thai]

- Pruckmanee, P. (2015). **Knowledge Triangle in New Product Development**. Master of Science Technology Management Thesis in Management Science College of Innovation Thammasat University. [In Thai]
- Rerkaroonthong, S., & Kulchartdilok, K. (2014). **The Research study the Patterns Processing**. Nakhon Pathom: Rajamangala University of Technology Rattanakosin. [In Thai]
- Ritcharoon, P. (2016). **Research techniques for improving learning**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Ruthamnong, S., & Chotiwan, P. (2022, July-September). Strengthening of youths to promote local water management with Geo-informatics technology in the upstream, midstream, and downstream of Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 28(3), 52-65. [In Thai]
- Srikok, S., & Onsamlee, G. (2024, January-March). Development of Mulberry Chili Paste for the Community Enterprise for Production and Processing of Maze with Collaborative Farming Program of Nikhom Sang Ton Eng Sub-district, Mueang District, Lopburi Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 30(1), 123-135. [In Thai]
- Supachaiyawat, A., & Jittichanon, S. (2019). **The Local Product Development Scheme of Sa Kaeo Province for Exporting**. Chonburi: Commerce and Business Administration Faculty, Burapha University. [In Thai]
- The Government Public Relations Department (PRD). (2022). **Moving forward to develop Prachuap Khiri Khan Province to become the pineapple capital of the world, After Thailand stands as world champion in pineapple exports**. [Online]. Available: <https://www.prd.go.th/th/content/page/index/id/144303> [2022, January 12]. [In Thai]
- Wankhree, N., & Homklin, S. (2015). **Efficiency analysis of the Agricultural Cooperative Operation in Udon Thani Province with data envelopment analysis model**. Master of Public Administration Thesis in Management Science Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]